

LISA 1. Nõo valla haridus- ja kultuurivaldkonna hetkeolukord

Hetkeolukorra ülevaate koostamiseks kasutati valla olemasolevat statistikat, avaliku küsitluse kaudu kogutud elanike sisendit ning teemade kaupa (haridus, kultuur ja noortevaldkond) kaasatud valdkonnas tegutsevaid inimesi (täpsem nimekiri lk 15).

Kaasatud huvigrupid		Muud materjalid, millest arengukava lähtub
Vastajad Valla elanikud (n=116) Õpetajad, koolijuhid, noorsootöötajad, lapsevanemad, õpilased, kultuuriasutuste juhid ja töötajad, kultuuritegijad jt	Kanalid Avalik küsitlus Fookusgrupid	Eesti Vabariigi haridusseadus Huvikooli seadus Noorsootöö seadus Täiskasvanute koolituse seadus Huviharidusstandard Haridusvaldkonna arengukava 2035 Noortevaldkonna arengukava 2035 Kultuuri arengukava 2030 Haridussilm.ee Nõo valla rahvastikuprognosis 2022-2040

ÜLDHARIDUS

Statistiline ülevaade

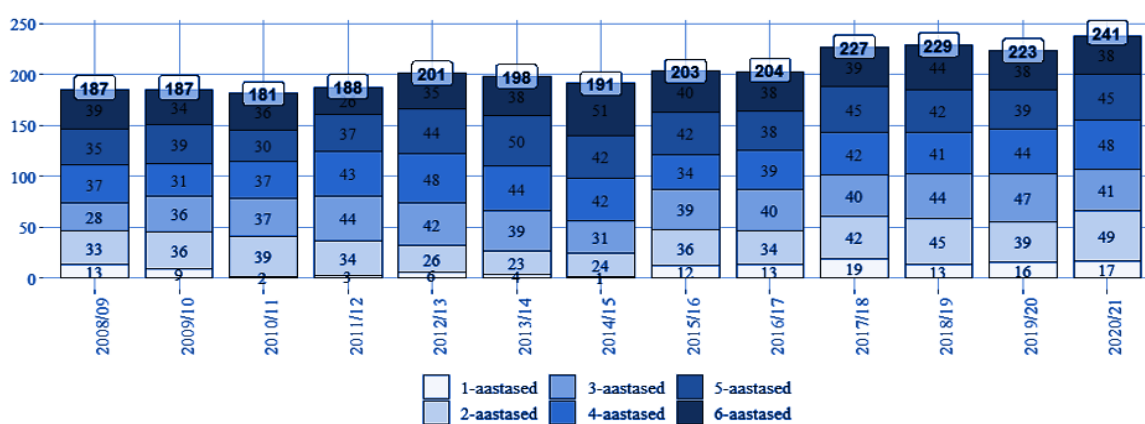
Nõo vallas tegutseb kohaliku omavalitsuse halduses üks põhikool ja kolm lasteaeda. Nõos tegutsev Nõo Realgümnaasium on riigigümnaasium. Õpilaste arv nii alus- kui ka üldhariduses on kasvanud ning Nõo valla rahvastikuprognosis¹ kohaselt on rahvastiku arv Nõo vallas kasvav ka tulevikus, kui arvestada sisse ka rändeliikumised.

Alushariduses osalevate laste arv on viimase kaheteistkümne aasta jooksul kasvanud kokku 28,9% võrra.

¹ [Nõo valla rahvastikuprognosis 2022-2040](#)

Rahvastikuprognosi kohaselt on alushariduses järgneval paaril aastal teenusevajadus kõrgem ka ilma rändeliikumiseta ja kõrghetk saabub õppeaastal 2024/25. Seejärel alusharidust vajavate laste arv stabiliseerub. Rahvastikuprognosi kohaselt säilib Nõo vallas alushariduse vajadus ka tulevikus. Lasteaiarühmade vajadus on piirkonniti erinev: väiksemates piirkondades on piisav arv rühmi olemas. Valla keskses on lähiaastatel siiski oluline avada vähemalt üks uus lasteaiarühm.

Õpilased KOVi koolieelsetes lasteasutustes vanuse lõikes 2008/09.-2020/21. õppeaastal

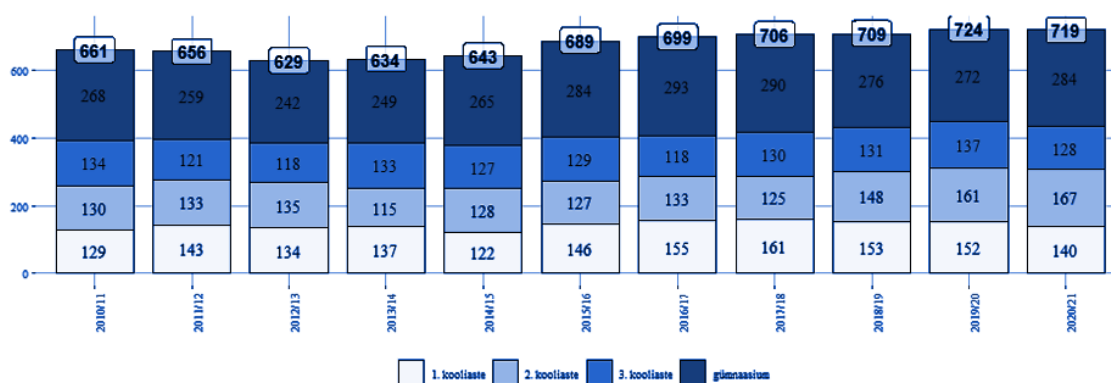
Õpilaste arv ja vanuseline jaotus Nõo valla alushariduses 2008–2021

Põhihariduses osalevate laste arv on kasvanud 8,8% alates 2010 aastast. Rahvastikuprognosi kohaselt on Nõo Realgümnaasiumi õpilase arv on möödunud aastakümnel olnud 250 ja 290 õpilase vahepeal.

Järgnevatel aastatel kasvab põhikoolieas olevate laste arv sisserände korral kuni 2030. aastani ja seejärel samuti stabiliseerub. Gümnaasiumieas noorte arv kasvab prognoosi erinevate stsenaariumite kohaselt. Rahvastikuprognosi kohaselt on olemasolev põhihariduse korraldus on piisav ning uusi koole ei peaks avama.

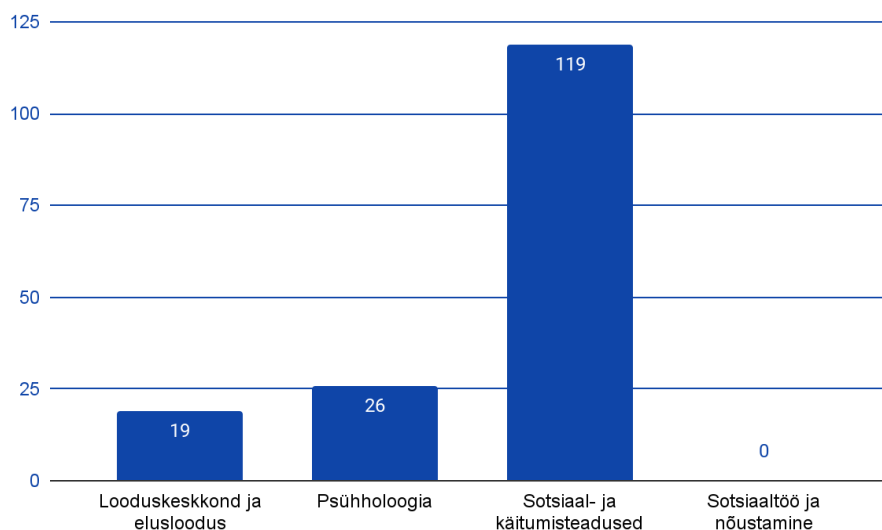
Küll aga on vajadus avada põhikoolis uusi paralleele, kuna lähima viie aasta eelduslik laste arvu kasv absoluutarvudes on vahemikus 100–125 õpilast. 2021. aasta seisuga on 1.–7. klassides kolm ning 8. ja 9. klassis kaks paralleelklassi. Juba 2022. aasta sügisel on vaja avada esimese klassi jaoks ka neljas paralleelklass ning järgnevatel aastatel võib osutada vajalikuks ka teistes kooliastmetes nelja paralleelklassiga alustamine.

Õpilaste arv üldhariduses

Õpilaste arv kooliastmete kaupa Nõo valla üldhariduses 2010–2021

Nõo vallas osales täiskasvanute täienduskoolitustel 2020. aastal 547 õppijat. Saadaval oli 5 erinevat õppekavarühma, mille raames toimus 38 kursust.

2020. aastal täiskasvanute täienduskoolitusel osalenute arv õppekavarühmade järgi

Mis on Nõo üldhariduses hästi?

Avalikus küsitluses ja üldhariduse valdkonnas läbiviidud **fookusgrupis** osalenud töid välja järgnevad punktid kui olulised tugevused Nõo valla üldhariduses.

- ★ Osalenute hinnangul on **hariduse kvaliteet** vallas hea.
- ★ Peeti oluliseks, et vallas on olemas **tugev põhikool**.
 - Põhikooli hoone ja klassid on heas korras ja kaasaegsed.
 - Põhikooli rahastus on olnud üsna stabiilne ja aidanud põhikoolil areneda.

- Põhikool on viimaste aastatega teinud läbi suuri arenguhüppeid näiteks kaasava hariduse edendamises ja digipädevuse arendamises (IT vahendid, Zoomi tunnid jne).
 - Põhikooli töötajad on kõrgelt kvalifitseeritud (haridustase, täienduskoolitused).
 - Vald panustab töötajate motivatsiooni ja nende väärtustamisse hea palgatasemega.
 - Põhikoolis on olemas ka tugitöötajad, keda paljudes kohtades ei ole (logopeedid, psühholoog jne).
 - Nõo hea asukoht toetab seda, et ka uusi töötajaid (mh osalise ajaga) ja praktikante on võrdlemisi kerge leida (nt TÜ ja teiste ülikoolide erialadelt).
 - Põhikoolis on olemas aktiivne õpilasesindus.
- ★ Vallas on kolm **lasteaeda**, mis asuvad üle valla erinevates kohtades ja on inimestele piisavalt lähedal.
- Lasteaedad on kaasaegsed, heas korras ja lasteaedade kohatasud on madalad.
 - Lasteaedadel on olemas suured õuealad, kus lapsed saavad aktiivseid tegevusi teha.
 - Rahvastiku üldine kasv tagab, et lasteaedades on piisavalt lapsi ja rühmad ei jää tühjaks.
 - Lasteaedades praktiseeritakse rohelist mõtteviisi (Roheline Kool), mida lapsevanemad pidasid eeskujulikuks.
- ★ **Haridusasutuste hoolekogud** on aktiivsed ja toimivad hästi.
- ★ **Valla haridus-kultuuriosakond** on eksisteerinud vaid mõned aastad, kuid selle olemasolu võimaldab koordineerida erinevaid osapooli ja tegevusi kergemini kui varem (varasemalt langes koordineerimise koormus haridusasutuste juhtidele).
- Tänu osakonnale planeerivad haridusasutused ja huviharidus tegevusi ühiselt (mh eelarve, plaanid, ruumide ja võimaluste ristikasutus jne).

Mis on Nõo üldhariduse peamised arenguvajadused?

Avalikus küsitluses ja üldhariduse valdkonnas läbiviidud **fookusgrupis** osalenud töid välja järgnevad punktid kui olulised arenguvajadused Nõo valla üldhariduses.

- ★ Osalejad pidasid oluliseks põhikooli **füüsilise keskkonna** mahutavuse ja kasutusvõimaluste tõstmist seoses laste arvu kasvuga.
- Arvestades laste arvu kasvu ja vajadust avada uusi paralleele, tuleb ruumide võimalusi juurde luua (ehitus, olemasolevate ruumide uuskasutus, ruumide ristikasutus vms).

- Lisaks laste arvu üldisele kasvule tuleb arvestada ka haridusliku erivajadusega (HEV) õpilaste ruumivajaduse kasvuga (näiteks rohkem väikseid ruume väiksemateks gruppideks).
- ★ Osalejad tõid välja, et **õpetajatöö olemus** on muutumas – rohkem rõhku tuleb panna konteksti mõistmisele, ülekantavatele oskustele ja toimetulekule elus.
 - Õpetaja roll on muutumas rohkem mentorluseks, mille abil õpilast toetada, et ta leiaks oma tee ja saaks areneda endale sobival viisil ning sellist tüüpi õpetajatöö juurutamine on oluline.
 - Väärtuskasvatuse arendamist peeti samuti oluliseks mh maailma muutuvast julgeolekusituatsioonis, näiteks oma kodukoha väärtustamise mõistes ja kui ka selles osas, mida tänased õpilased tulevikus oluliseks peavad.
- ★ Selleks, et jätkata tugeva alus- ja põhihariduse pakkumist, tuleb jätkuvalt tagada kvalifikatsioonile vastavate õpetajate ja tugispetsialistide olemasolu.
 - Tuleb tagada ka tugispetsialistide olemasolu kõikides valla lasteaedades.
- ★ Üldhariduse töötajate **motivatsiooni** hoidmiseks ja säilitamiseks tuleks klassijuhataja ning tugitöötajate ja abipersonali töötasu tõsta, sest need on olulised rollid kvaliteetse hariduse pakkumisel.
- ★ Töötajaskonna motivatsiooni säilitamiseks ja läbipõlemise vältimiseks koroonaperioodil, tuleb jälgida töötajaskonna koormust, võimaldada rohkem tugipersonali ja puhkeaega (nt vaheaegade vabana hoidmine õpetajate jaoks).
- ★ Kuna lõpetamata haridusega noorte õpetajate puhul tuleb seaduse kohaselt sõlmida tähtajaline tööleping, vähendab see kohati nende motivatsiooni, sest tekib ebakindlus tulevikuvõimaluste osas. Tarvis oleks arendada pikemaajalisi võimalusi koostöös Haridus- ja Teadusministeeriumiga.
- ★ **Individaalse õpitee** koostamine vajab hetkel palju samme (nt HEV õpilaste puhul on vajalik läbida pikk teekond psühhiaatrite, Rajaleidja ja muude asutuste vahel) ning seda tuleks lihtsustada koostöös Haridus- ja Teadusministeeriumiga.
 - Veelgi enam, individaalse õpikäsituse² elluviimiseks tuleb samuti lihtsustada individaalse õpiraja koostamist, sest ainult sel juhul saab tagada paindliku õppe vastavalt individaalsetele vajadustele ja huvidele.
 - Suurema huvi ja mitmekesisuse tagamiseks on tarvis pakkuda erinevat tüüpi teadmisi (nt praktilised oskused nagu ettevõtlikkus, finantskirjaoskus jne).
- ★ Eelkooliealistele õpilastele võiks olla rohkem kooli tutvustavaid tegevusi, et nad harjuksid kooliga kergemini.
- ★ **HEV õpilaste** vajaduste täitmiseks on vaja jätkata õpetajate täienduskoolitustega ning katsetada rohkem praktilisi tööriistu.
 - Lisaks on juurde vaja **tugipersonali**, sest üks õpetaja ei jõua tegeleda suure klassiga, kui on palju HEV õpilasi.

² [Haridusvaldkonna arengukava 2035](#)

- HEV õpilaste mõttes on oluline eristada ka andekad õpilasi, sest nende individuaalsete vajaduste arendamiseks tuleks samuti eraldi rõhku panna.
 - Siinkohal on oluline pöörata tähelepanu ka “tavaõpilaste” individuaalsetele vajadustele.
- ★ Tuleb arendada tugevamat **koostööd üldhariduse ja lapsevanemate** vahel, et omavaheline suhtlus ja koostöö oleks sujuvam. Kvaliteetse hariduse tagamiseks on vaja kõigi osapoolte mõtteviisi arendamist – et kool, laps ja vanem ühiselt on need, kelle koostöös lapse haridus edeneb edukalt.
- Rakendada n-ö “kogukondliku kooli” mudelit ehk siduda lapsevanemad tihedamalt kooli tegemistega ja anda neile võimalus osaleda lapse haridustee kujundamises.
- ★ Oluline on tähelepanu pöörata ka valla **täiskasvanuharidusele** ning täiendus- ja ümberõppe võimaluste pakkumisele ning sellekohase informatsiooni levitamisele.

NOORTEVALDKOND

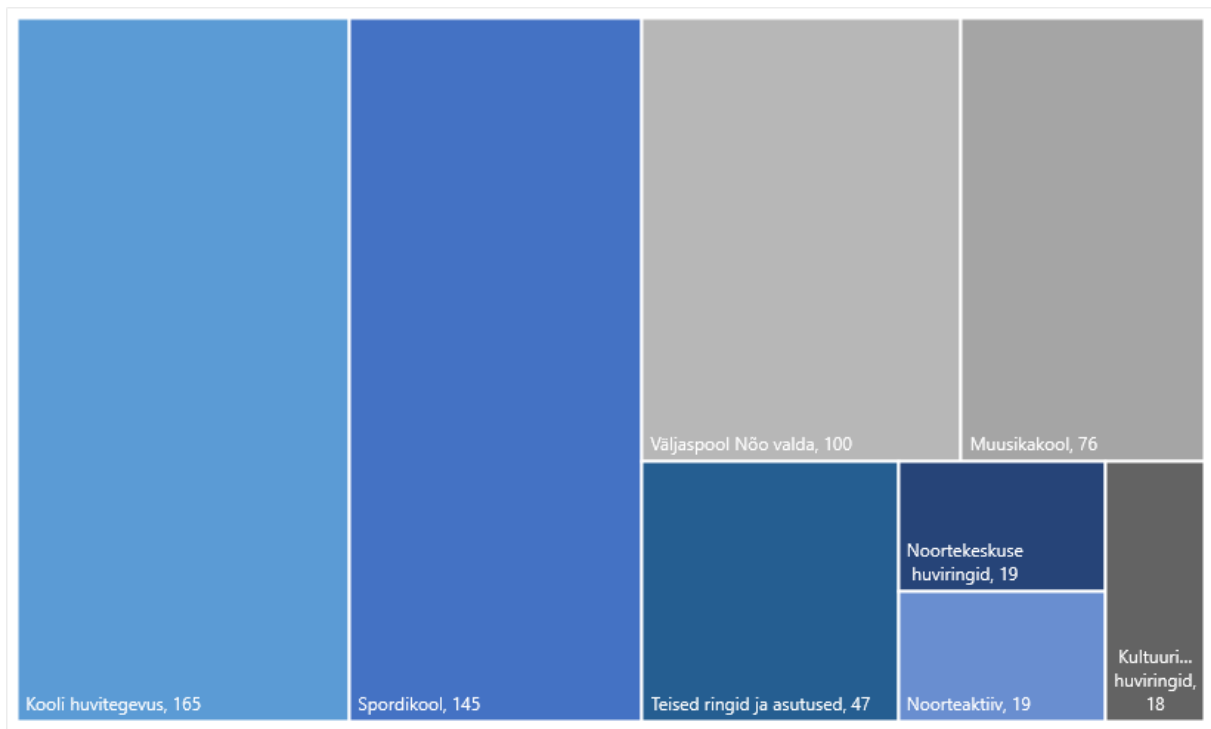
Statistiline ülevaade

Nõo vallas tegutseb kohaliku omavalitsuse halduses noortekeskus, muusikakool, spordikool ja hulk huviringe, kes pakuvad mitteformaalset õpet.

2021. aastal toimus **noortekeskuses** terve aasta jooksul 139 kohtumist, milles osalesid kokku 1042 noort (neist 327 unikaalset noort). Enim külastati noortekeskust septembris (263 noort). Enim külastasid noortekeskust 12-16-aastased (652 külastust).

Huvihariduse ja -tegevuse osas tegutsevad vallas järgmised asutused ja ühingud.

- **Spordikool**, kus 2022 seisuga õpib 145 noort.
- **Muusikakool**, kus 2022 seisuga õpib 76 noort.
- **Kooli huvitegevus**, milles osalevad umbes 165 noort (pole unikaalsed).
- **Noortekeskuse huviringid**, milles osalevad 19 noort (pole unikaalsed).
- **Kultuurimaja huviringid**, milles osalevad 18 noort.
- **Vapramäe Loodusmaja**, kes pakub 40-t õppeprogrammi, mis kõik on seotud põhikooli või koolieelse lasteasutuse riikliku õppekavadega. Kõik 40 õppeprogrammi omavad kvaliteetse õppeprogrammi märgist ja on läbinud õppeprogrammide atesteerimise.
- Teised ringides ja asutustes milles osalevad 47 noort (nt A.L.O crew, Nõo Päästering, Gaidid).
- Väljaspool Nõo valda tegutsevad huviringid, milles osalevad 100 noort.

Huvitegevuses ja -hariduses osalejate jaotus 2022 seisuga Nõo vallas.

Lisaks tegutseb vallas ka noorteaktiiv, mille tegevustega oli 2021. aastal seotud 19 noort, neist 9 stabiilselt. Kokku viidi ellu 4 projekti, neist 1 koostööprojektina Tartumaa Tervist Edendavate Noortekeskuste ühendusega. Projektides osales kokku 41 unikaalset noort.

Noorte arv, kes ei osale ei õpingutel ega tööturul (ehk NEET-noored), vallas oli 2022. aasta alguse seisuga 34. Noorim neist on 16-aastane.

Mis on Nõo noortevaldkonnas hästi?

Avalikus küsitluses ja noortevaldkonnas läbiviidud **fookusgrupis** osalenud töid välja järgnevad punktid kui olulised tugevused Nõo valla noortevaldkonnas.

- ★ Osalejate arvates on positiivne, et noortevaldkond on valla jaoks **prioriteet** ja see paistab ka tegevustest välja.
- ★ **Noortevaldkonnaga seotud osapooled** on entusiastlikud ja valmis panustama valdkonna arendamisse.
- ★ Tegeletakse paljude noortega (vanuses 7-26), pakutakse erinevaid sündmuseid, tegevusi ja võimalusi.
- ★ **Huviharidust ja huvitegevust** on vallas üsna palju ja see toimib hästi:
 - ★ Huvitegevuse võimalused on mitmekülgsed ja võimaldavad noortel leida endale sobivad võimalused.
 - ★ Huvitegevus toimub suurel määral üldhariduse asutustes.

- ★ Vallas on olemas spordikool ja muusikakool.
- ★ Vallas on olemas ka kultuurimaja ja seal toimub huvitegevus.
- ★ Lisaks toetab vald neid lapsi, kes soovivad väljaspool valda käia oma huvitegevust või – haridust saamas.
- ★ Lubatakse vastu võtta ka väljastpoolt valda tulevaid lapsi Nõo huviharidusse ja -tegevusse.
- ★ Vallas on olemas hästi toimiv **noortekeskus**.
 - ★ Olemas on 2 noorsootöötajat, kes saavad panustada suure osa tööaega noortega kontakttööle.
 - ★ Noorsootöösse kaasatakse ka edukalt väliseid vabatahtlikke, et tuua noorte jaoks vaheldust (tegevustesse, kokkupuudetesse).
 - ★ Noorsootöötajatel on olemas info NEET-noorte kohta ja nendega tegeletakse nende toetamisega.
- ★ Vallas toimib **noorteaktiiv**.
- ★ Toimivad ka **töömalevad**, mille vastu huvi on kasvavas trendis.
- ★ Vallas on olemas tunnustusüritused noorte jaoks.
- ★ **Koostöö** vallas toimib erinevate osapoolte vahel hästi (näiteks sotsiaaltöö, lastekaitse ja noorsootöö vahel).
- ★ Kommunikatsioon toimib pigem hästi – info levib läbi nii Facebooki kui ka valla lehe.
 - ★ Valla leht võimaldab avaldada noortele suunatud infot igakuiselt, mis omakorda viib info laiali ka lastevanemateni.

Mis on Nõo noortevaldkonna peamised arenguvajadused?

Avalikus küsitluses ja noortevaldkonnas läbiviidud **fookusgrupis** osalenud töid välja järgnevad punktid kui olulised arenguvajadused Nõo valla noortevaldkonna.

- ★ Osalejate arvates tuleks arendada edasi **avalikus ruumis** noortele suunatud tegevusi, näiteks ehitada *skatepark*, multifunktsionaalseid tegelusväljakuid eri vanuses lastele ja noortele.
 - ★ Küsitlusest ilmnes, et vajadus on mänguväljakute ja multifunktsionaalsete tegelusväljakute järgi ka terve perega ajaveetmiseks ning samas teiste peredega kohtumiseks.
- ★ Noortekeskus asub keskusest pisut kaugemal ning seetõttu vajab seal käimine noortes harjumuse kujundamist (näiteks mõnede tundide raames ühiselt noortekeskusse jalutamine jne).
 - ★ Lisaks oleks tarvis ka noortekeskuse **ruumide** värskendamist.
 - ★ Hea oleks võtta kasutusele ruume erinevates paikades (mh näiteks koolis või huvikoolides, teistes külades), kuhu noorel on kergem minna – sellised ruumid eeldavad multifunktsionaalse sisustuse olemasolu (näiteks kergesti liigutatavad laudad-oolid erinevate tegevuste tegemiseks, vahendid jne).
- ★ Üldiselt tuleks rohkem rõhku panna noorsootöö võimaluste viimisele väljapoole

valla keskust, nende laiendamisele rohkematesse **küladesse**.

- ★ Rõhku vajab ka noortes **huvi tekitamine** tervikuna: missugused teemad või tegevused pakuvad neile huvi? Missuguseid oskuseid ja kogemusi nad tahaksid omandada? Kuidas veel noorteni jõuda? Millised on sobivad kanalid nende jaoks?
 - ★ Üldplaanis oleks tarvis tegevusi juurde lastele ja noortele – eraldi rõhutati tegevusi **teismelistele**, sest nende huvid ja ootused erinevad noorematest. Näiteks toodi välja, et noored küsivad majanduse, ettevõtluse, investeerimise, finantskirjaoskuse jmt, aga ka selle kohta, kuidas toimib üldine elukorraldus, ühiskond jne (mh maksud, isikliku elu korraldus, valla või riigi valitsemine jne).
 - ★ Samuti tuleks tõsta huviringide ja huvitegevuse **võimaluste varieeruvust**, näiteks robotika ja muu teadushuvihariduse lisandumine.
 - ★ Lisaks võiks noori kaasata juba mingil määral tööellu (näiteks, et noored saaksid vabatahtlike, töövarjude või praktikantidena kaasa lüüa erinevates teemades, olgu ettevõtluses, ürituste või võistluste korraldamisel, abitreenerite, tugipersonalina jne).
- ★ Lisaks tuleks toetada rohkem noorte **omalgatusi**.
 - ★ Selleks võiks kaaluda koolitusi, ühiseid projektikirjutamise nädalaid või töötube, omalgatuse ideede häkatone ja muid tegevusi, mis pakuks neile tuge ja mentorlust oma idee elluviimiseks.
- ★ Oluline teema on noortealase **võrgustikutöö**³ arendamine.
 - ★ Kuigi koostöö toimib üldiselt üsna hästi, saab veel edasi arendada omavahelise koostöö sujuvust.
 - ★ Edaspidi tuleks lapsevanemaid ja valla kogukonda efektiivsemalt kaasata noorsootöö tegevustesse (nt et nad saaksid panustada noorte arengusse, huvide toetamise jne).
 - ★ Lisaks tuleb arendada noorte ja lapsevanemate suunamise süsteemi erinevate osapoolte juurde (nt selgus, milliste muredega kuhu pöörduda).
- ★ **NEET-noori** vallas toetatakse, kuid tuleb jälgida, et sellega jätkatakse teadlikult ja järjepidevalt, mh võttes arvesse ka rahastuse järjepidevust (nt projektipõhine vs stabiilne rahastus).
- ★ Noorsootöö kvaliteedi tagamiseks on oluline **kvalifitseeritud juhendajate** leidmine, väljakoolitamine, valda meelitamine ja vallas hoidmine.
 - ★ Selle jaoks on esmalt on oluline jätkuv praeguste töötajate **professionaalne areng** (mh täienduskoolitused, oskuste harjutamine) ja sellega koos ka **motivatsioon** (mh konkurentsivõimelise töötasu tagamine).
 - ★ Teiseks on oluline juurde leida kvalifitseeritud juhendajaid ning meelitada neid valda.
 - Kvalifitseeritud juhendajaid on keeruline leida, eriti kuna mobiilse töö raames aeg-ajalt Nõos käimine ei ole alati piisav (noorsootöötaja peaks tihti ka kohapeal panustama).

³ [Võrgustikutöö](#) on koostöövorm, mille eesmärgiks on organisatsioonideülene noorsootöö

- Vallas puudub teadmine, kuidas meelitada kohalikke valdkonna tegutsema ning kuidas neid sel teemal välja koolitada (nii noorsootöö kui ka huvitegevuse raames).
- ★ Noortel on koroonaviiruse piirangutest tulenevad lüngad õpiteel ja teadmistes ning raskendatud on noorte taas aktiveerimine.
 - ★ Tarvis on noori tagasi noortekeskuse, tegevuste ja hobide juurde tuua – või pakkuda uusi tegevusi ja hobisid, mis neid aktiveeriks.
 - ★ Lisaks tuleb tegeleda järeleaitamise tegevustega.
- ★ Küsimuseks on ka see, mis tooks noori tagasi Nõo valla juurde tegutsema (nt neid kuni 26-aastased noori, kes lähevad kaugemale elama või õppima)?
 - ★ Näiteks võiks aidata luua erinevaid seltskondi, kes just siin koos käivad ja seeläbi säiliks ka parem side koduvallaga (nt ühised harrastusrühmad, võistlused, tegevused, projektid jm).
- ★ Vajalik on ka **rahvusvahelise noorsootöö alase koostöö** arendamine, mis sisaldab näiteks üksteiselt õppimist, parimate praktikate jagamist, koostööprojektide tegemist jne.
 - ★ Koroonatõttu on paljud varasemad koostöösuhted suiku jäänud ja vajavad taas elustamist.

KULTUUR

Statistiline ülevaade

Nõo vallas tegutsevad kohaliku omavalitsuse halduses **Nõo kultuurimaja**, **Nõo päevakeskus** ja **Meeri Seltsimaja**. Kultuurivaldkonna haldusalasse kuuluvad ka Nõo valla **raamatukogu** ja **Koduloomuuseum**.

Eraomanduses tegutsevad **SA Luke Mõis** (suvekontserdid ja perepäevad), **Pärnaõie talu** (suvekontserdid), **Guerrilla Kunstide Trupp MTÜ** (Valguse festival), **Klaperjaht MTÜ** (Klaperjaht). Lisaks tegutseb vallas ka **EELK Nõo Püha Laurentsiuse kogudus**, millel on umbes 350 aktiivset liiget.

Nõo vallas toimub hulk erinevaid sündmuseid, millest suuremad on järgmised.

Sündmus	Mastaap
Valguse Festival	ca 3000 külalist
Off-road Klaperjaht	ca 3000 külalist
Avatud Talude päev	ca 1500 külalist
EV taasiseseisvumispäeva kontsert	ca 1000 külalist
Luke mõisa hooaja avaüritus koos kohvikute päevaga ja suvekontserdid	ca 1000 külalist ürituse kohta
Maal elamise päev	ca 700 külalist
Kolga laot "Moto- ja vanavara päev"	ca 500-1000 külalist
Huvitegevuse laot	ca 500 külalist
Teadlaste öö Tõravere Observatooriumis	ca 500 külalist
Pärnaõie talu suvekontserdid	ca 200-300 külalist
Jõuluootuse kirikukontsert	ca 300 külalist

Kuid loomulikult toimub vallas veel hulk üritusi erinevate korraldajate poolt, mh Meeri Seltsimaja poolt korraldatud üritused, Sirgu Loomekoda MTÜ poolt korraldatavad muusikalised ja loomingulised üritused, mille eesmärgiks on muusikalise väljendamise oskuste ja teadmiste arendamine ja palju muud. Lisas toimuvad valla regulaarselt riiklike pühadega seonduvad sündmused.

Mis on Nõo kultuurivaldkonnas hästi

Avalikus küsitluses ja kultuurivaldkonnas läbiviidud **fookusgrupis** osalenud töid välja järgnevad punktid kui olulised tugevused Nõo valla kultuurivaldkonnas:

- ★ **Sündmuste variatsiooni** vallas peetakse üsna heaks, näiteks toodi välja:
 - ★ valgusfestival kui paljude lemmiksündmus;
 - ★ jõulubuss;
 - ★ *off-road* Klaperjaht;
 - ★ külade (sport)mängud;
 - ★ lusikasündmus ehk väikeste vallakodanike vastuvõtt;
 - ★ jpt.
- ★ Hetkel **rahvakultuuri juhendajaid** veel jagub, kuigi järelkasv on tulevikus küsimuseks.
- ★ Vaatamata koroonast tingitud oludele toimub vallas siiski hulk sündmuseid.

- ★ Veel enam, sellest on tekkinud ka formaatide uuendusi – näiteks Nõocast (ehk Nõo valla *podcast*), mida enamikel valdadel Eestis ei ole.
- ★ **Kultuurikalender** on suureks abiks kohalikele kultuuritegijatele.
- ★ Vallas on olemas nii erinevate siseruumide kui ka välisalade kasutamise võimalused, nt:
 - ★ kultuurimaja värskelt renoveeritud saal, Spordikool, Muusikakool, Vapramäe Loodusmaja;
 - ★ Luke mõisa park, Pärnaõie õueala, Kultuurimaja järveäärne plats, kirikuesine plats jne.
- ★ Vallas on olemas head tingimused **sportimiseks**:
 - ★ Noorte sportimise ja liikumisvõimalused on üsna mitmekesised (seiklusrada, harrastusvõimalused).
 - ★ Üsna eriline ja haruldane Eestis on ka Rannahalli olemasolu.
- ★ **Kultuuritegijate koostöö** vallaga toimib hästi.
 - ★ Fookusgrupis toodi välja, et kultuuritöötajad vallas on avatud, info liigub hästi ja koostöö valla ametnike ja kultuuritegijate vahel sujub lodusalt.
 - ★ Rõhutati, et vald ei tee takistusi kultuuritegijatele, näiteks kui soovitakse lube või kooskõlastust, siis vallavalitsus üritab võimalikult kiiresti vastuse anda.

Mis on Nõo kultuurivaldkonna peamised arenguvajadused?

Avalikus küsitluses ja kultuurivaldkonnas läbiviidud **fookusgrupis** osalenud töid välja järgnevad olulised arenguvajadused Nõo valla kultuurivaldkonnas.

- ★ Olulise teemana toodi välja kohalike sädeinimeste, kultuuritegijate ja aktivistide hoidmine ja **tunnustamine**.
 - ★ Kuna suur osa kohalikest kultuuritegevusest on õhinapõhine ja vabatahtlik, siis tuleks aktiivseid inimesi rohkem märgata ja tunnustada.
 - ★ Tunnustus ei pruugi tingimata olla mingi auhind, võib ka olla mõni tegevus (nt tänuüritus, väljasõit vms).
 - ★ Lisaks võiksid olemas olla ka kultuuritegijate võrgustumise jaoks üritused, mh võimalused omavahel tutvuda, uusi ideid arendada (nt häkatonid kultuuritegijate jaoks vmt).
- ★ Tegevuste ja plaanide loomisel on oluline **noortekeskne** vaade, sest tulevased üritused on tihti ka noorte jaoks või eeldavad nende osalust ning noorte innovatiivsed mõtted võiksid olla konkurentsieeliseks.
- ★ Suur murekoht on kvalifitseeritud rahvakultuuri **juhendajate** ja huvihariduse ja -tegevuse **juhendajate järelkasvu** leidmine, Nõo valda meelitamine ja väljakoolitamine.
 - ★ Siin tuleks teha koostööd erialaliitude või teiste organisatsioonidega, kes ühendavad juhendajaid.
- ★ Teine küsimus on, kuidas **populariseerida** rahvakultuuri tegevusi.

- ★ Tähetar naisrühm on üsna hea näide hästitoimivast rahvatantsurühmast, kuid kuidas edendada ka teisi tegevusi?
- ★ Tuleks määratleda valla tasandil tervikliku nägemusena: näiteks mitu laste-, nais-, mees-, sega- ja/või peretantsurühma vallas soovitakse ning missugused finantsvahendid on selle jaoks planeeritud?
- ★ Sama loogika võiks toimida kooride ja muude rahvakultuuri tegevuste jaoks
- ★ **Nõo valla kuvand** tervikuna võiks olla selgem ja sisaldada selget narratiivi, et oleks selgem, mis on Nõo valla eripära.
- ★ Selle jaoks võiks olla ka mõni suurem **Nõo valla tunnus- või mainesündmus**, mis selgelt seostuks Nõoga (nagu Peipsiääre Sibulatee, Uma Mekk jne).
 - ★ Näiteks pakuti tunnussündmuse ideid nagu Tähetee (oluliste punktidega läbi Nõo üle pikema perioodi, kuid samal ajal Valgusfestivaliga).
 - ★ Nõo Maitsete Festival (kohalike tootjate toodang).
 - ★ Nõo valla päev (tutvustamaks erinevaid aspekte vallast – kuid vajab selget narratiivi).
- ★ Koroonaperioodist tulenevalt on inimesed on väsinud, valivad ja ettevaatlikud, millistel üritustel osalevad.
 - ★ Valla poolt võiks toetada kohti/sündmuseid, mis on turvalised ja julgustada inimesi osalema nendel sündmustel, mis kõiki turvavahendeid kasutavad.
 - ★ Kultuurikorraldajate mõistes oleks tarvis juurde **oskuseid** uusi sihtrühmi kõnetada või seniseid sihtrühmi kõnetada uuel viisil, et neid jälle sündmustele meelitada.
- ★ Selleks, et tagada aktiivne kultuurielu, mitmekesistada sündmuste ja tegevuste võimalusi, nt teater, populaarkultuur, ühisüritused, rahvakultuur.
 - ★ Võiks eksisteerida **uute ideede konkurss** võiks toetada põnevaid ja natuke riskantseid uusi ettevõtmisi (mh rahaliselt), et võimaldada innovaatiliste sündmuste sündimist.
 - ★ Hetkel olemasolevasse **omalgatuste fondi** võiks saada taotluseid esitada rohkem kui üks kord aastas, sest mõned ideed tekivad alles hiljem.
 - ★ Olemas võiks olla **kultuurifond**, millesse taotlusi esitada just kultuuri teemal.
- ★ Teised piirkonnad vajavad rohkem tähelepanu, tegevusi ja sündmuseid.
 - ★ Vallas võiks töötada **kogukonnaspetsialist**, kes aitaks valla erinevate piirkondade kogukondi elus hoida (nt hoiaks kontakti oluliste sädeisikutega, omaks kontaktide nimekirju ja samas pakuks ka omalt poolt tuge asjade korraldamisel, et vabatahtlikkusel põhinev tegevus ühel hetkel ei lakkaks).
 - ★ Luke mõisale tuleks rohkem tähelepanu tõmmata (kommunikatsiooni osas), sest sinna on juba arvestatavalt investeeritud ning selle potentsiaali tuleks veel enam kasutada.
- ★ **Raamatukogu** ja **koduloomuuseum** peaksid muutuma mitmekülgsemaks, näiteks tuleks läbi mõelda mõlema asutuse multifunktsionaalsus (milliseid tegevusi saab teha, milliseid sündmuseid seal toimub jne).

- ★ Mäluasutuste arengu üks osa on ka arhiivi digiteerimine ja uute säilitusmehhanismide väljatöötamine.
- ★ Olulise teemana toodi välja veel **terviseedendus**.
 - ★ Näiteks soovitakse juurde terviseradasid, väljõusaale, valgustatud metsaradasid ning nende juurde ka kasutamishüpsid (nt QR-koodiga viited, kuidas vahendeid kasutada või raja ülesehitus vms).
 - ★ Kindlasti soovitakse veel rohkem valgustatud **kergliiklusteid** läbi valla ning puhkekohti selle äärde.
 - ★ Eri tüüpi (harrastus)spordiüritused oleksid samuti hea lisa.
- ★ Paljud vastajad tõid välja vajaduse **kõvakattega multifunktsionaalse kontserdiala** järgi.
 - ★ Näiteks keskväljak või järveäärne ala, kus oleks kõvakate, lava ehitamise võimalus ja taristu (elekter, parkla, vesi).
 - ★ Juhul, kui ala asuks järve ääres, peaks see sobituma ka ülejäänud keskkonda ning peaks olema disainitud vastavalt.

Kaasamisseminarides osalenute nimekiri

Üldhariduse kaasamiseminar (28.02.2022, Nõo kultuurimajas)

Signe Viira, Nõo Põhikooli hoolekogu liige
Eve Saumets, Nõo Põhikooli õppealajuhataja
Kätti Rahnel, Nõo Põhikooli õpilasesinduse president
Kristi Voore, Nõo lasteaed Kröll direktor
Marit Saviir, Nõo lasteaed Kröll Särakröllide rühma lastevanemate esindaja
Pille Laine, Nõo Põhikooli õpetaja
Ilona Tars, Nõo Põhikooli direktor
Anne Kasesalu-Roops, Nõo Realgümnaasiumi õpetaja
Reemet Ruuben, Nõo Põhikooli huvijuht
Marge Altin, Luke lasteaed Segasumma direktor
Anneli Vetka, Nõo valla haridus- ja kultuuriosakonna juht
Piia Raig, Nõo valla arenguspetsialist

Noortevaldkonna kaasamiseminar (16.02.2022, Nõo kultuurimajas)

Hanna-Liisa Tamm, Nõo valla noorsootöötaja
Kätlin Virgo, Nõo Muusikakooli direktor
Krista Bergmann, Nõo realgümnaasiumi huvijuht
Katrina Kallas, Nõo Spordikooli direktor
Birgit Haan, Nõo valla noorsootöötaja
Anneli Vetka, Nõo valla haridus- ja kultuuriosakonna juht
Piia Raig, Nõo valla arenguspetsialist

Kultuuri kaasamiseminar (16.02.2022, Nõo kultuurimajas)

Rain Sangernebo, Nõo vallavolikogu liige
Gea Järvela, SA Luke Mõis ja Vapramäe-Vellavere-Vitipalu SA juhatuse liige
Annika Tellissaar, Tartu Kontsertkorraldus OÜ juhatuse liige
Vello Tellissaar, Tartu Kontsertkorraldus OÜ juhatuse liige
Kai Toom, Nõo Koduloomuuseumi juht
Anneli Saaroja, Meeri Seltsimaja esindaja, MTÜ Rahvatantsurühm Tähetar juhatuse liige
Karin Evik, Nõo raamatukogude juhataja
Jaan Ulst, Valgusfestivali korraldaja (kirjalikult)
Anneli Vetka, Nõo valla haridus- ja kultuuriosakonna juht
Piia Raig, Nõo valla arenguspetsialist